

Loredana STAN

"cum să mai scapi încă o zi" de Nicolai Tăicuțu - lirismul anotimpurilor ființei

Personalitate culturală a spațiului buzoian, membru al Uniunii Scriitorilor, autor al originalelor volume de poezii "Susur", "La pas prin câmpie", "Liricele", "Fi-voi câmpie", "Piatra, piatră de e piatră", "Poema rămniceană", "La început a fost câmpia", "și cum vă spuneam...", "Vitregii suportabile", "Balansoar", Nicolai Tăicuțu a lansat în 2022, cartea "cum să mai scapi încă o zi", întregind colecția sa de creații lirice reflexive despre iubirea de câmpie, dar și despre permanentul dialog cu sinele și cu lumea.

Portretul creat lui Nicolai Tăicuțu de Silvia-Ioana Sofineti, fiica scriitorului, în cartea de debut a acesteia se umple de semnificații în volumul "cum să mai scapi încă o zi", anticipând teme și motive lirice recurente în creația scriitorului rămnicean: "tatăl meu este îndrăgostit de bărdan. / îl găsesc mereu acolo / printre straturi de roci / pe sub spicile de grâu răscopt / printre caii câmpiei."

Volumul se deschide cu poemul "eșuare continuă", o veritabilă artă poetică, care pune în lumină existența mai multor măști lirice / "nume de conveniență" "delegat" de "alții", dar "adunate de-a lungul timpului / [...] pe toate drumurile câmpiei /". Sunt amintite aici numele de botez, "nicănor" și numele "nicolai", "primit [...] la datul pe fereastră / din nevoie ocultă de ieșire din boală / și pentru adaptare în spațiu." Cele două identități, având în comun etimologii grecești "niké", însemnând victorie, antifrază a titlului poemului-incipit, se caută una pe

cealaltă, într-un efort permanent, la capătul unei existențe lipsite de deplinătate simțurilor:

"în mersul spre seară
din ce în ce mai greu mă aud
din ce în ce mai greu mă văd
iar despre vindecarea de boala ocultă
despre care vorbeam
acum câteva versuri mai sus
nici vorbă."

Volumul "cum să mai scapi încă o zi" este împărțit în trei grupaje de poezii, având fiecare câte un titlu și motto sui-generis care trimit la tema identității, a creației, la anotimpurile ființei, la memorie, condiția umană.

Primele 27 poezii așezate sub umbrela unui titlu deturmat ironic (sau nu) de la conotația funebă, "regrete nu neapărat eterne" și alături de mottoul "la rugăciunea de seară / nicolai / nu uită să ceară iertare / că nu regretă nimic / din ce-a făcut" prezintă viziunea senină, ludică, dar plină de înțelepciune a unui ego în dialog permanent cu un eu biografic. De fapt, toată cartea oferă imaginea unei călătorii existențiale în care ființa reală și cea ficțională sunt în căutarea sinelui, dorind cu ardore pacea lăuntrică și întâlnirea cu fragmente memorabile din viață, eliberate din adâncurile memoriei prin magia literaturii. Cititorii regăsesc aici o temă dragă poetului Nicolai Tăicuțu, imaginea satului, precum și evocarea unor tradiții și obiceiuri din acest univers pe care autorul îl

cunoaște atât de bine și în care eul real și cel ficțional fac pace. "Masa de dimineață" despre care poetul a aflat mai târziu că se numește "mic dejun", luată "sub privirile lui moș neculai vâlcu" ("mic dejun luat peste drum"), rețezarea vișinului și privegherea sa "trei zile și două nopți / aici în livada lui" ("tristețe de primăvară"), "ochiul adânc al fântânii" care ascunde "nămol lucitor" ("ivire"), diminețile răcoroase ale copilăriei, sorbirea laptelui și "frumusețea cailor sprinteni", "citirea în rouă" a numelui înscris pe spinarea calului, "tractoarele și mașinile molotov" care au luat locul animalelor duse la abator pentru sacrificare ("câte ceva din ce-a fost"), "hora rotită la stânga" (care îmi evocă tensiunea din pictura "Dansul vieții" a lui Edward Munch), pionierii care culeg mușetel, coada șoricelului, spice de grâu ("peste timp") sunt câteva dintre secvențele emoționante, nostalgice, ale unui eu trăitor care se întâlnește cu propriul trecut.

"rugă", amintind de psalmii arheziieni, strecoară cu mare artă imaginea morții în imaginarul poetic al lui Nicolai Tăicuțu, prin alegoria iubirii cu o "femeie zvâpăiată", de apropierea căreia poetul îi cere lui Dumnezeu să-l ferească:

"între mine și ea să fie nepotrivire de caracter
să nu-mi dea încă nicio atenție
(cum nici eu nu-i dau)
ferește-mă de apropierea ei
ferește-mă de iubirea ei din milă
și iartă-mă de mângâierea ei
și de contopire."

Miezul cărții e reprezentat de cele 43 de creații lirice aflate sub semnul titlului volumului, reluat simbolic. Mottoul acestui grupaj de poezii accentuează dorința "conviețuirii" între cele două instanțe creatoare de mesaj liric. Volumul se configurează tot mai profund, deși titlul are aparența unei rețete miraculoase care conține secretul ființării, ca o confesiune a unui ins dilematic, supus trecerii timpului, tot mai atent cu propria anatomie, dar și evlavios, căutând ocrotirea lui Dumnezeu. Astfel, verbul la persoana a II-a, "să scapi", este adresat nu unui cititor virtual, ci alterității poetului, măștilor lirice ale acestuia, în încercarea de a nu se ascunde fraudulos din fața destinului, ci de a-și regăsi propriul cod de conviețuire cu sine, de a reinventa un altfel de "carpe diem!".

Nenumita moarte se insinuează din nou în versuri, de data aceasta, drept o "doamnă cu identitate neclară / ce, deocamdată, se ascunde, ștergărește / după obiectele ce-mi sunt necesare / după organele mele intime / după organele mele vitale // cineva îmi spune să n-o iau în seamă / astfel că, de fiecare dată / când mă ridic în capul oaselor / îmi spun rugăciunea de început de zi / și-mi fac semnul crucii" ("cum să mai scapi încă o zi").

Poemul "îndicații prețioase" din ultima parte a cărții care capătă accente de testament liric este o frumoasă artă poetică. Îndemnurile unui divin scriitor de vagoane de a urca într-un "tren care / [...] duce în câmpia română", coborârea poetului "într-o stație / fără denumire de localitate", dar într-un loc familiar, folosirea unor termeni din câmpul semantic al creației, dar și al călătoriei conferă acestui text liric valoarea unei profesii de credință a unui autor dedicat scrisului său, căutător de frumos, aparținând cu toată ființa acestui spațiu geografic:

"și un gând m-afulgerat
cred că nicolai t era deja pe aproape
și am auzit șoapte: la câte versuri
ai scris despre câmpia română
e și normal ca locul să-și separea cunoscut!"

"cum să mai scapi încă o zi" este un volum scris cu sensibilitate, înțelepciune, în care se împletesc viziunea senină asupra existenței și tonalitatea sentențioasă, iar anotimpurile ființei au frumusețea lor:

"ninge haotic
pe creștetul meu
marcat de încruntare
ninge cu fulgi de iarnă
ninge cu funigei de primăvară
ninge din abur de rouă de vară
ninge cu frunze
e vârsta când
pe creștetul meu
orice anotimp marcat de încruntare
ninge mereu." ("ninsore continuă")

Dan ELIAS

Pe jos

Puteam să-ți chem trăsurile din rai,
să-ți iau bilete scumpe la tramvai
pentru infernul cu prieteni plin
strigându-te pe nume din senin.

Aș fi plătit în plus la o cușetă
să-ajungi comod pe ultima planetă
în mahalaua negurilor toată,
unde coboară luna câteodată.

Dar ai rămas și nu eram aproape
aceeași amintire să ne-ngroape.
Ori, trebuie acum, cât toamna-i vie,
pe jos să treci întreaga veșnicie.

Rușine

Cine să te moară, iubito, pe tine?
Și pentru ce? Și pentru cine?
Dacă nici timp nu mai există,
săracă lumea asta tristă!
Nu mult, doar pentru un atins
și-ar fi destul și necuprins,
nu ani și nici măcar o viață;
un zâmbet într-o dimineață
prea-mbujorată de rușine.
Cine să te moară, iubito, pe tine?

Atât de bine!

Ca și cum tu ai ploua cu tine
peste urmele mele puține
doar să mă oprești. Îmi ceri,
dar n-o să mai răsar, de nicăieri,
oricâte înspumate ape
ai strânge tu sub pleoape.
Mi-e tare greu să-ți spun,
dar hrănesc cu mine un prun
și e atât de bine, că uneori
nu adorm până-n zori.

La plajă cu Gellu Naum

Aș rugini pe-o plajă într-un ochi de cer
deschis anume numai pentru mine
cu munți în jur, de mere și smochine
prelung lăsate nopții la parter.

Și-ntr-un mi-aș arde sufletul din mine
sub pleoapa ta de jaruri și piper,
să înverzesc pe valea unui cer
prin ploile de mere și smochine.

Cocorii

Ei țin cerul în spate
și nu cadă albastru pe pământ,
ciob cu ciob, cuvânt cu cuvânt.

Și pentru noi doar atât,
un gând pătimas și nesăbuit;
cum este dumnezeu la pipăit?

Singuri și neobosiți, dormind
cu ochii deschiși printre ploi
ei țin cerul în spate, departe de noi.

Măcar atât

Atâtea nopți în care nu m-au chemat
să spun luna plină în gura mare,
atâtea iarbă pe care n-am călcat
de rușine sau din întâmplare!

Las toate-n ordine și cum au fost
vorbite parcă să îmi iasă-n drum
și-nerc măcar atât să aibă rost;
să-mi merit întinericul acum.

O seară cu Tristan Tzara

Eu înserez tu înserezi el înserează
să batem noaptea piersici prin odăi
vopsite-n sânii îngerilor tăi
sărați ca marea de-o îmbrățișează.

Au râie norii galben de-i privești
pe pulpa zării-nfierbântă de boală
ca niște dumnezei în pielea goală
ieșiți la geamuri și spunând povești.